

Den fjärde Taiwankrisen: tidslinje och konsekvenser

Vad har hänt?

Nancy Pelosi, talman i USA:s representanthus, besöker Taiwan den 2 augusti, 2022. Besöket syftar till att visa stöd för Taiwans demokrati och är det första på 25 år av en så högt uppsatt amerikansk politiker. Innan besöket har Kinas [president Xi Jinping \(习近平\) bett president Joe Biden att stoppa resan](#) och varnat för att "de som leker med elden kommer att förgås av den". Även i kinesiska medier och i sociala medier är retoriken hård för med bland annat uppmaningar om att Pelosis flygplan ska skjutas ned.

Efter att Pelosi anländer till Taiwan är reaktionerna från kinesisk sida omedelbara och inbegriper en omfattande kritik från Peking samt en snabb mobilisering av krigsfartyg och stridsflygplan [för militära övningar i Taiwans närhet](#). Kinas utrikesdepartement signalerar att besöket kommer att få konsekvenser och [lägger skulden på USA](#).

Den 3 augusti görs ett [gemensamt uttalande från G7 och EU](#) som framhåller att besöket inte kan rättfärdiga aggressiv kinesisk militär aktivitet i Taiwansundet. Uttalandet möts av [skarp kritik](#) från kinesiska ledare vilka understryker att länder inte ska lägga sig i Kinas interna angelägenheter.

Den 4 augusti avfyra den kinesiska militären elva Dongfeng-missiler som slår ned utanför Taiwans östkust. Taiwan skjuter inte ned dessa missiler då de [passerar ön i en bana i rymden](#), vilket inte räknas som ett lands luftrum. USA menar att Kina genom de militära aktiviteterna [avviker från rådande normaltillstånd i sundet](#). Taiwans president, [Tsai Ing-wen \(蔡英文\), meddelar i ett TV-sänt tal](#) att Taiwan inte kommer att provocera Kina, men att landet kommer att försvara sig om så behövs.

Den 5 augusti ökar Kina sin militära närvaro i Taiwansundet och upp till [68 stridsflygplan gör intrång i Taiwans luftförsvarszon](#) ("Air Defense Identification Zone" förkortat ADIZ). Trots att det har hänt många gånger tidigare är omfattningen av kränkningarna denna gång anmärkningsvärd. Ett flertal kinesiska krigsfartyg korsar även [sundets medianlinje](#). Från 1955 har det funnits en tyst överenskommelse mellan Kina och Taiwan om att denna skiljelinje inte ska överträdas. [Peking förnekade](#) dock 2020 att det finns en sådan gräns. Den 5 augusti meddelar Peking också att [kontakter mellan Kina och USA avbryts på en rad områden som exempelvis klimatfrågan](#). Även försök från USA:s försvarsdepartement att kontakta sin kinesiska motsvarighet [misslyckas](#). Vidare riktas [kinesiska sanktioner mot Pelosi](#).

Den 6 augusti meddelar taiwanesiska medier att Kina har [ökat antalet cyberattacker mot Taiwan](#) däribland mot ministerier och myndigheter. Rapporter förekommer också om att taiwanesiska stridsflyg [eskorterat kinesiska stridsflyg ut ur Taiwans ADIZ](#) under natten. Samma dag meddelar Taiwans försvarsministerium att man tror att Kina [simulerar en invasion](#) av Taiwan.

Militärövningarna är sedan tidigare förväntade att avslutas den 7 augusti, men den 8 augusti kommer nya besked om att [övningar till havs och i luftrummet ska fortsätta](#). Som svar inleder [Taiwan egna övningar den 9–11 augusti](#). Övningarna innefattar fler än 700 soldater och inkluderar avfyrning av 114 skarpa artillerigranater i havet väster om Taiwan. Den 10 augusti meddelar den kinesiska militären att [operationerna runt ön har avslutats](#) men att man kommer att behålla sin närvaro i Taiwansundet och fortsätta övervaka regionen.

Den 15 augusti anländer ytterligare en amerikansk delegation till Taiwan som leds av senator Ed Markey. Kinas svarar med att förklara att det är nödvändigt att mobilisera patruller runt ön i avskräckande syfte. Utöver övningarna runt Taiwan meddelar [Kinas sjösäkerhetsadministration att nya övningar utanför den sydliga provinsen Guangdong's kust](#) kommer att äga rum nästföljande dag. Kina utfärdar även en démarche till USA om att avsluta "alla former av officiella interaktioner med Taiwan". Kina utfärdar också [sanktioner mot sju taiwanesiska tjänstemän](#). Den 18 augusti meddelar USA och Taiwan dock att bilaterala [handelsförhandlingar kommer att inledas](#) syftande till att öka handeln och främja gemensamma teknologistandarder.

Den 28 augusti passerar [två amerikanska krigsskepp genom Taiwansundet](#) för första gången sedan Kina inledde övningarna. Tilltaget föranleder kritik från den kinesiska militären som framhåller att de övervakat passagen och har kontroll över situationen.

Några dagar tidigare, den 25 augusti tillkännagav Taiwan att utgifterna till försvaret kommer att öka med nästan 13 procent till 13,7 miljarder dollar. Det är den [största ökningen sedan 2007](#). Den 30 augusti föreslår Bidenadministrationen att USA ska sälja [60 anti-fartygsmissiler och 100 luftstridsmissiler till Taiwan](#). Försäljningens värde uppgår till 1,1 miljarder amerikanska dollar. [Den 4 september hotar Kina med att vidta motåtgärder](#) och förklarar att försäljningen allvarligt kommer att äventyra relationerna mellan Kina och USA samt fred och stabilitet i Taiwansundet. Mellan den 22 augusti och den 1 september håller USA och Sydkorea även den [största gemensamma militärövningen på fem år](#) i Sydkorea. Övningen syftar till att höja beredskapen mot hotet från Nordkorea.

Fram till den 31 augusti har Kina [korsat medianlinjen varje dag som övningarna har fortlöpt](#). Ännu finns inget besked om när den kinesiska närvaron i sundet kommer att trappas ned.

Vilka följder kan Kinas militärövningar komma att få?

Under de senaste 30 åren har Taiwans befolkning fått en [starkare taiwanesisk identitet](#), och idag ser runt två tredjedelar av befolkningen sig som taiwaneser (snarare än som kineser eller både som taiwaneser och kineser) jämfört med cirka 18 procent år 1992. Denna identitetsförändring påverkar hur befolkningen ser på Kinas anspråk på Taiwan. Än så länge syns [ingen större oro](#) för Kinas upptrappning

hos den taiwanesiska befolkningen trots att den taiwanesiska militären hade höjd beredskap under perioden 4–10 augusti. Taiwaneserna är generellt sett vana vid kinesiska krigsövningar och [majoriteten av befolkningen tror inte på en kommande militär invasion](#). Biden-administrationen framhåller [att Kina måste agera förnuftigt för att en militär konfrontation ska undvikas](#), men har också sagt sig vara redo att [försvara Taiwan militärt](#) vid behov. USA har medvetet valt en strategi som benämns som "strategisk ambiguitet" där [otydlighet är en del av hanteringen av Taiwan-frågan](#).

De senaste militärövningarna ses av en del analytiker som [den fjärde krisen i Taiwansundet](#) sedan 1949. Andra menar att det fortfarande är för tidigt att säga om oroligheterna faktiskt kan räknas som en "kris", vilket snarare beror på [hur situationen långsiktigt kommer att utvecklas](#). Samtliga tidigare kriser har haft [stora konsekvenser för den regionala säkerheten](#). Både den första och den andra krisen ägde rum under 1950-talet. Den tredje ägde rum 1995–1996. Sedan dess har både Kinas roll i världen och landets militärteknologiska kapacitet stärkts avsevärt. Under tidigare kriser sköt dock Kina inte missiler över Taiwan och [Tsai-administrationen har visat stor oro för en invasion](#).

Samtidigt menar Chen Mingtong (陳明通), generaldirektör för den taiwanesiska nationella säkerhetsbyrån, att det finns starka indikationer på att Kina [inte planerar att invadera Taiwan under hösten](#) då intern stabilitet kommer att prioriteras inför den 20:e nationella partikongressen som startar den 16 oktober. Den vitbok som Peking publicerade den 10 augusti om Taiwan underströk vidare att den övergripande politiken gentemot Taiwan inte har förändrats och att Kina eftersträvar en "[fredlig återförening](#)" men förbehåller sig rätten att lösa konflikten med våld.

I efterspelet till Pelosis resa har även parlamentariker från [Kanada](#) och [Tyskland](#) förklarat att de inom en snar framtid planerar att besöka Taiwan och medier rapporterar om att liknande diskussioner förs även i andra länder. Tre amerikanska delegationer från delstaterna [Indiana](#), [Tennessee](#), [Arizona](#), en delegation från det [amerikanska representanthuset](#) samt delegationer från [Litauen](#) och [Japan](#) har redan hunnit träffa president Tsai Ing-wen. De frekventa besöken från utländska politiker efter krisens utbrott visar på stödet till Taiwan och kan bidra till att det framgent blir mer normaliserat för politiker att besöka ön.

För att undvika en sådan utveckling har Kina vidtagit både militära och politiska åtgärder. Exempelvis har Litauens [biträdande transport- och kommunikationsminister, som ledde den litauiska delegationen](#) vid besöket i Taiwan, blivit föremål för kinesiska sanktioner. Trots det reste [en litauisk handelsdelegation till ön 12 september](#) och ytterligare en delegation med litauiska representanter som kommer att inviga [det uppmärksammade litauiska representationskontoret i Taiwan](#) väntas inom en snar framtid. Inför Indianaguvernören Eric Holcombes Taiwanbesök den 22 augusti meddelade Peking även att Kina skulle genomföra ytterligare militärövningar i Taiwansundet.

De fortsatta militärövningarna samt de kinesiska uttalandena tyder på att Kina försöker etablera ett nytt normaltillstånd där internationella kontakter med Taiwan ytterligare begränsas. Övningarna kan även ses som ett sätt att varna Taiwan och omvärlden om hur kapabelt och beslutsamt Kina är att fortsätta driva sin "ett Kina"-princip och vidare förmedla en signal om att Kina har kapacitet att genomföra [en framtida](#)

[blockad](#) av Taiwan. I viss mån har övningarna redan inneburit en [de facto miniblockad](#) eftersom handel med Taiwan har försvårats under perioden och både civila- och handelstransporter via fartyg och flyg har inställts, omdirigerats eller försenats.

Hur kan Sverige påverkas av oroligheterna i Taiwansundet?

Utrikesminister Ann Linde meddelade den 16 augusti att konflikten mellan Kina och Taiwan måste "[lösas på fredlig väg och på ett sätt som överensstämmer med viljan hos Taiwans befolkning](#)". Men i det fall Kina skulle agera militärt mot Taiwan kommer självklart svenska beslutsfattare att behöva ta ställning till hur omfattande Sveriges åtgärder för att påverka Kinas agerande ska vara och hur dessa insatser ska vara utformade. Både politiska och ekonomiska verktyg kan vara aktuella och insatserna kan innefatta både nationella samt EU-gemensamma initiativ.

Sverige skulle påverkas både på kort och lång sikt av såväl en eventuell blockad som en militär attack mot Taiwan. Ett tydligt svenskt avståndstagande som ett resultat av detta kan förväntas leda till försämrade både ekonomiska och politiska relationer med Kina. Idag är Kina Sveriges åttonde största handelspartner och en minskad handel mellan länderna skulle ha konsekvenser för Sveriges ekonomiska tillväxt.

En direkt effekt blir att de över [100 svenska företag som är verksamma i Taiwan](#) och de svenska företag som gör affärer med taiwanesiska företag skulle påverkas negativt genom att de behöver hitta nya leverantörer eller marknader. Sverige skulle även drabbas av den globala halvledarbrist som skulle uppstå om Taiwans halvledarindustri skulle sättas ur funktion. Redan idag råder en stor [global brist](#) som har förorsakat förseningar i leveranser av alltifrån bilar till mobiler och andra konsumtionsprodukter. Det är vidare troligt att den begynnande globala lågkonjunkturen gravt kommer att fördjupas om en militär konfrontation uppstår.

Tommy Shih

Tommy Shih är
seniorrådgivare vid NKK.

Erika Staffas Edström

Erika Staffas Edström är
analytiker vid NKK.

Om NKK

Nationellt kunskapscentrum om Kina (NKK) vid Utrikespolitiska institutet (UI) bedriver forskningsbaserad och policyrelevant analys och rådgivning om Kinarelaterade ämnen. Fokuset ligger på frågor av särskild vikt för svenska intressen. Eventuella åsikter som uttrycks i denna publikation är författarens egna, och ska inte tolkas som att de återspeglar NKK:s eller UI:s position.